

Suuri valiokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.)

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskuntaan on saapunut valtioneuvoston kirjelmä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.) (U 33/2026 vp).

Suuri valiokunta merkitsi saapuneeksi valtiovarainvaliokunnan kannanoton: Valtiovarainvaliokunta on käsitellyt asiaa verotusta koskevin osin ja yhtyy valtioneuvoston kantaan. Valiokunta korostaa luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen kuulumista jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan sekä verotuksen osalta SEUT 115 artiklaa oikeusperustana.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- lakivaliokunta LaVL 9/2026 vp
- talousvaliokunta TaVL 24/2026 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kansainvälisten asioiden päällikkö Markus Penttinen, Akava ry
- johtava asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- juristi Juri Aaltonen, STTK ry
- kansainvälisten asioiden päällikkö Pekka Ristelä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtioneuvoston kanslia
- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- valtiovarainministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Suomen startup-yhteisö ry

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

- professori Juha Raitio
- professori Jukka Snell

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 18.3.2026 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.) (COM (2026) 321 final).

Komission ehdotuksen tavoitteena on luoda jäsenvaltioiden lainsäädäntöön uusi EU-tasoisesti säädetty yhtiömuoto, jonka käyttäminen olisi yrityksille vapaaehtoista ja joka olisi rinnakkainen kansallisille yhtiömuodoille. Ehdotuksella luodaan edellytyksiä siihen, että yritystoiminnan aloittaminen, rahoituksen hakeminen ja saaminen sekä jäsenvaltioiden rajat ylittävä liiketoiminta olisi sujuvaa alkuvaiheessa oleville yrityksille. Ehdotus sisältää myös muun muassa maksukyvyttömyys-, vero- ja työoikeuteen liittyvää sääntelyä.

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö on kuvattu valtioneuvoston kirjelmässä U 33/2026 vp.

Valtioneuvoston kanta

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp). Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö (E 7/2025 vp). Suomi pitää tärkeänä konkreettisia toimia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi erityisesti palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta ja korostaa kasvun hakemista mm. digitalisaatiosta (E 8/2025 vp). Suomi katsoo, että ensisijaisena tavoitteena tulee olla EU:n sisämarkkinoiden vahvistaminen ja suotuisamman innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristön luominen startup- ja scaleup -yrityksille (E 57/2025 vp).

Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään seuraavasti:

Yhtiöoikeus

Valtioneuvosto tukee yleisellä tasolla asetusehdotuksen tavoitteita ja pyrkii lopputulokseen, jossa keskeiset uuteen yhtiömuotoon liittyvät kohdat on ratkaistu yhtiöoikeudellisesti toimivalla ja turvaavalla tavalla. Valtioneuvosto pitää tärkeänä toimia, jolla vähennetään yhtiöiden perustamiseen ja toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa, mikä saattaa pitkällä aikavälillä välillisesti myös vahvistaa EU:n kilpailukykyä.

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti asetusehdotuksen yleisluonteista soveltamisalaa siten, että erilaiset olemassa olevat ja uudet pk-yritykset voisivat vapaaehtoisesti valita uuden yhtiömuodon. Valtioneuvosto katsoo yleisesti, ettei asetuksessa tulisi olla tiukkoja soveltamisalan tai yrityksen määrittelyn rajoituksia. Valtioneuvosto hyväksyy, että asetusehdotuksessa monet keskeiset asiakysymykset on jätetty kansallisen sääntelyn varaan, esimerkiksi EU-osakeyhtiön joh-

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

don jäsenten vahingonkorvausvastuun tai kirjanpitolainsäädännön osalta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä riittävää vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojien suojan varmistamista. Valtioneuvosto pyrkii ensisijaisesti siihen, että asetusehdotuksen ongelmallisia kohtia suhteessa kasvuyhtiöiden tarpeiden mukaisesti tehokkain ja joustaviin yhtiöoikeudellisiin säännöksiin ja käytäntöihin vähennetään jatkoneuvotteluiden aikana, esimerkiksi tarpeettomaksi arvioidun yhtiökokouksen päätösvaltaisuuden edellytyksenä olevan osallistumisvaatimuksen (engl. quorum) osalta. Lisäksi valtioneuvosto pyrkii selvittämään jatkoneuvotteluiden aikana EU-keskuskäyttöliittymän käytännön toimeenpanoon liittyviä epäselviä kysymyksiä.

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että rajat ylittävän perustamisen ja toimimisen mahdollistamiseksi täysin sähköisiä ilmoitustapoja ja valinnaisia mallikaavakkeita voitaisiin käyttää kustannustehokkaasti, nopeasti ja laaja-alaisesti. Luotettavia, sähköisiä, helppokäyttöisiä ja mahdollisimman yhdenmukaisia palveluita tulisi kehittää edelleen. Mahdollisuuksien mukaan tulisi pyrkiä välttämään nykyisestä poikkeavia kaupparekisterimerkintöjä.

Valtioneuvosto pitää sääntelyn toimivuuden kannalta lähtökohtaisesti perusteltuna sitä, että asetuksella luodaan ilmoitusten käsittelymaksujen määräytymistä ja käsittelyaikaa koskeva yhteinen EU:n laajuinen kehikko. Valtioneuvosto suhtautuu avoimesti komission tavoitteeseen yhdenmukaisesta enimmäismaksusta ja enimmäiskäsittelyajasta huomioiden yritysten näkökulmasta tehokas järjestelmä. Enimmäiskäsittelymaksu ja -aika tulee kuitenkin asettaa siten, että niillä riittävässä määrin turvataan rekisteriviranomaisen rahoitus samoin kuin asetuksen vaatimukset täyttävän ilmoitusten käsittelyn edellyttämä aika.

Rahoitusrakenteen osalta valtioneuvosto kannattaa nimellisarvottoman pääomajärjestelmän sallimista, jossa osakkeen ja osakepääoman välinen kiinteä yhteys on purettu. Tämä helpottaa yhtiöiden oman pääoman hallintaa. Valtioneuvosto tukee myös sitä, että vähimmäisosakepääomavaatimusta ei aseteta, sillä sen arvioidaan nostavan perustamisen kustannuksia.

Valtioneuvosto kannattaa osakkeisiin perustuvaa yhtiömuotoa sekä osakkeiden vaihdannan lähtökohtaisen vapaasti sallivaa sääntelyä. Oikeusriitojen välttämiseksi voitaisiin lunastusehtoisten osakkeiden lisäksi harkita sitä, että vähintäänkin yhtiöjärjestyksessä voitaisiin määrätä tietyistä muistakin vaihdannanrajoituksista.

Rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi valtioneuvosto kannattaa joustavien oman ja vieraan pääoman ehtoisten rahoitusmahdollisuuksien sallimista. Valtioneuvosto pyrkii neuvotteluissa siihen, että sääntely olisi mahdollisimman tasaista keskenään samankaltaisille EU- ja kansallisille yhtiömuodoille.

Muiden oikeudenalojen yhdistäminen yhtiöoikeudelliseen ehdotukseen

Valtioneuvosto kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että ehdotukseen on yhdistetty mm. maksukyvyttömyys-, vero- ja työlainsäädäntöön liittyviä asioita. Valtioneuvosto katsoo, että yhtiöoikeuden ja muiden mainittujen oikeudenalojen yhdistämiseen voi liittyä merkittäviä ongelmia, muun muassa ehdotuksen oikeusperustaan liittyen.

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

Valtioneuvosto voi tukea työlainsäädäntöön liittyvää 12 artiklaa komission ehdotuksen mukaisesti mutta suhtautuu varauksellisesti työlainsäädännön laajempaan mukaan ottamiseen.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti innovatiivisille start-up-yrityksille ehdotettuun maksukyvyttömyysmenettelyyn. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu menettely herättää vakavia huolia velkojien oikeusturvan ja talousrikollisuuden selvittämisen kannalta ja valtioneuvoston ensisijaisena neuvottelutavoitteena on, ettei sitä tässä vaiheessa sisällytetä asetukseen vaan se palautettaisiin uudelleenvalmisteluun. Jos valtioneuvoston ensisijaista neuvottelutavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa, valtioneuvoston toissijaisena neuvottelutavoitteena on ehdotetun menettelyn uudelleenlaatiminen siten, että velkojien asemaa merkittävästi vahvistetaan, velallisen määräysvallasta menettelyn aikana luovutaan, pesänhoitajan määrääminen ja vastuu menettelyn toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä varmistetaan ja sähköisestä huutokauppajärjestelmästä luovutaan. Menettelyn tulisi toisin sanoen täyttää toimivalle likvidaatiomenettelylle asetettavat vähimmäisvaatimukset eikä sen käyttöönotto saisi johtaa kansallisten tuomioistuin-, maksukyvyttömyys- ja rahoitusjärjestelmien vaarantumiseen.

Komission tavoite kustannustehokkaasta ja nopeasta maksukyvyttömyysmenettelystä innovatiivisille startup-yrityksille on valtioneuvoston mielestä kannatettava. Valtioneuvosto kuitenkin huomauttaa, ettei ehdotetun menettelyn yksityiskohtia ole suunniteltu innovatiivisille startup-yrityksille. Valtioneuvosto katsoo, että innovatiivisille startup-yrityksille tarkoitetun maksukyvyttömyysmenettelyn tulisi ottaa huomioon niiden erityispiirteet sekä turvata koti- ja ulkomaisten velkojien oikeudet asianmukaisesti ja tehokkaasti, jottei näiden yritysten rahoituksensaanti vaarannu. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan asetuksessa tulisi ottaa ehdotettua paremmin huomioon tuomioistuimen rooli ja tuomioistuimille asetettavien tehtävien rajat kansallisissa järjestelmissä. Asetuksen ei tulisi johtaa maksukyvyttömyysmenettelyihin liittyvien tehtävien siirtymiseen pesänhoitajilta, selvittäjiltä tai ulosottoviranomaisilta tuomioistuimille eikä sen muutenkaan tulisi heikentää kansallisen maksukyvyttömyysjärjestelmän tehokkuutta, toimivuutta tai talousrikollisuuden selvittämistä. Lisäksi valtioneuvosto toteaa, että maksukyvyttömyysmenettelyjen harmonisointia tulisi valmistella perusteellisesti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja sen tulisi perustua parhaisiin käytänteisiin, edistää maksukyvyttömyysmenettelyiden tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä koko EU:ssa ja tukea kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta rahoitusta hankkivia yrityksiä.

Valtioneuvosto pitää olennaisena asetusehdotuksen 10 lukuun liittyvänä puutteena myös sitä, että luvun soveltamisalan kannalta keskeinen innovatiivisten startup-yritysten määritelmä perustuisi komission suositukseen. Jos valtioneuvoston ensisijainen neuvottelutavoite asetusehdotuksen 10 luvun poistamisesta ei toteudu, valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että asetusehdotuksen 10 luvun soveltamisalan määrittelemiseksi tarvittavat säännökset sisällytetään komission suosituksen sijasta asetukseen ja muotoillaan riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen mukaisiin verorekisteröinteihin, kuten arvonlisäverorekisteröintiin, liittyviä yksityiskohtia selvitetään jatkoneuvotteluiden aikana tarkemmin. Ehdotetun sääntelyn yhdenmukaisuus arvonlisäverodirektiivin sääntelyn kanssa tulisi myös muutoin varmistaa.

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että neuvotteluissa kiinnitetään riittävää huomiota siihen, että sääntely mahdollistaa EU-osakeyhtiöihin liittyvien väärinkäytösten tehokkaan ehkäisemisen ja niihin puuttumisen yhtiön elinkaaren eri vaiheissa ottaen huomioon, että tällaisen yhtiön toimintaa voidaan harjoittaa useassa jäsenvaltiossa. Valtioneuvosto pitää lisäksi tärkeänä, että jäsenvaltioille jää riittävä mahdollisuus edellyttää lisäselvityksiä sekä tarvittaessa lykätä tai keskeyttää rekisteröintimenettely tilanteissa, joissa on painavat syyt epäillä väärinkäytöstä tai muuta sisäisen turvallisuuden kannalta merkityksellistä riskiä. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että sääntely mahdollistaa viranomaisten tosiasiallista omistusta ja määräysvaltaa koskevien tietojen riittävän luotettavan varmentamisen sekä tehokkaan viranomaisyhteistyön rajat ylittävässä tilanteissa.

Täytäntöönpanoaika

Valtioneuvosto katsoo, että asetusehdotuksen täytäntöönpanoon tulisi varata riittävä aika.

Oikeusperusta

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan SEUT 114 artikla on pääosin asianmukainen oikeusperusta ehdotukselle.

Valtioneuvosto toteaa, että asetusehdotuksen 79 artikla sisältää ehdotukset luonnollisten henkilöiden tietyn tulon verotusajankohdan sekä verotettavan tulon laskennan harmonisoimiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että molemmissa olisi kyse keskeisistä osista verosta säättämisen kokonaisuudessa. Näin ollen valtioneuvosto katsoo, että ehdotetussa 79 artiklassa olisi kyse verotusta koskevasta sääntelystä, jolloin SEUT 114 artiklaan perustuva oikeusperusta ei olisi riittävä. Verotuksen osalta tavanomainen oikeusperusta olisi artikla 115, jossa edellytetään neuvostossa jäsenvaltioiden yksimielistä päätöksentekoa.

Valtioneuvosto selvittää jatkokäsittelyn aikana oikeusperustaan liittyviä kysymyksiä ja täsmentää kantaansa tältä osin tarvittaessa U-jatkokirjeellä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Suuri valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota erikoisvaliokuntien lausuntoihin (LaVL 9/2026 vp ja TaVL 24/2026 vp) sekä valtiovarainvaliokunnan kannanottoon ja korostaa seuraavia näkökohtia.

(2) Suuri valiokunta katsoo, että asetusehdotuksen yleiset tavoitteet yritysten rajat ylittävän toiminnan edistämisestä, hallinnollisen taakan vähentämisestä ja digitaalisen kehityksen hyödyntämisestä ovat kannatettavia. Eurooppalaisten yritysten kasvumahdollisuuksien ja kilpailukyvyn parantaminen suhteessa niiden keskeisiin kilpailijoihin Euroopan ulkopuolella on erittäin tärkeää. Suuri valiokunta yhtyy talousvaliokunnan näkemykseen, että asetusehdotus sisältää kuitenkin myös sellaisia ehdotuksia, jotka todennäköisesti vähentävät EU Inc. -yhtiömuodon houkuttelevuutta yritysten ja sijoittajien näkökulmasta. On perusteltua, että myös valtioneuvoston kannassa on tunnistettu useita Suomen kannalta ongelmallisia ehdotuksia, jotka vaativat tarkastelua jatkokoneuvotteluissa.

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

(3) Tavoite yhtenäistää ja yksinkertaistaa EU Inc. -yhtiötä koskevaa maksukyvyttömyysmenettelyä on perusteltu. Lakivaliokunnan ja talousvaliokunnan lausuntoihin viitaten suuri valiokunta katsoo, että kevennetty maksukyvyttömyysmenettely kuitenkin poikkeaa vakiintuneista maksukyvyttömyysjärjestelmistä ja herättää vakavia huolia muun muassa velkojien oikeusturvan, tuomioistuimen toiminnan ja talousrikollisuuden selvittämisen kannalta. Valtioneuvoston tavoin suuri valiokunta katsoo, että ehdotettuun menettelyyn tulee suhtautua erittäin varauksellisesti. Asetusehdotuksen maksukyvyttömyysmenettelyä koskevien säännösten ei tule heikentää kansallisen järjestelmän toimivuutta, vaikeuttaa yritysten rahoituksen saatavuutta tai rajoittaa kansallisten viranomaisten tosiasiallisia mahdollisuuksia ehkäistä väärinkäytöksiä.

(4) Suuren valiokunnan saaman selvityksen mukaan asetusehdotuksen yhtiökokouksen päätösvaltaisuutta ja määränemmistövaatimuksia koskeva sääntely poikkeaa monissa jäsenvaltioissa vakiintuneista käytännöistä. Talousvaliokunnan lausuntoon viitaten suuri valiokunta pitää tärkeänä, että yritysten toiminta ei ehdotetun sääntelyn seurauksena vaikeudu. Valtioneuvoston tavoin suuri valiokunta katsoo, että jatkoneuvotteluissa tulee yleisesti pyrkiä siihen, että ehdotuksen ongelmallisia kohtia suhteessa kasvuyhtiöiden tarpeiden mukaisiin tehokkaisiin ja joustaviin yhtiöoikeudellisiin säännöksiin ja käytäntöihin vähennetään.

(5) Suuren valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, että EU Inc. -yhtiötä koskevassa ehdotuksessa vähemmistöosakkaiden suojaa koskeva sääntely on vähäisempää kuin osakeyhtiölaissa. Suuri valiokunta katsoo talousvaliokunnan tavoin, että osakeyhtiölain säännöksiä vastaavien vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojien suojaa vahvistavien elementtien sisällyttäminen sääntelyyn voi lisätä uuden yhtiömuodon houkuttelevuutta.

(6) Ehdotuksen 12 artiklan mukaan EU Inc. -yhtiöön sovelletaan sen jäsenvaltion henkilöstön osallistumista koskevia sääntöjä, jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka. Ehdotuksen 4 artiklan mukaan asioihin, joita asetus ei kata, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Suuren valiokunnan asiantuntijalausunnoissa nostettiin esiin huoli siitä, että työntekijöiden osallistumisoikeuksien määräytyminen rekisteröintimaan perusteella voi johtaa työntekijöiden oikeuksien kiertämiseen, jos yhtiön rekisteröintimaaksi valitaan tarkoituksella jäsenmaa, jonka lainsäädännön mukaan työntekijöiden osallistumisoikeudet ovat heikommät. Suuri valiokunta katsoo, että asetuksen ei tule johtaa työntekijöiden oikeuksien kiertämiseen. Talousvaliokunnan lausuntoon viitaten suuri valiokunta painottaa, että Suomen tulee jatkoneuvotteluissa vaikuttaa siihen, että EU Inc. -yhtiön perustaminen ei mahdollista työntekijöiden oikeuksien kaventamista.

(7) Asetusehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toiminnan varmistamiseen liittyvä 114 artikla. Artiklaa ei sovelleta muun muassa veroja eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin. Valtioneuvosto arvioi kirjelmässään, että SEUT 114 artikla on oikeusperustana asianmukainen lukuun ottamatta ehdotuksen verotusta koskevaa 79 artiklaa. Suuri valiokunta toteaa yleisesti, että oikeusperustan asianmukaisuus on sellainen EU-oikeudellinen kysymys, jonka ratkaisee viime kädessä EU-tuomioistuin. Suuri valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että oikeusperustan riittävyteen liittyvään epäselvyyteen on kiinnitetty huomiota myös asiantuntijalausunnoissa. Lisäksi valtiovarainvaliokunta korostaa kannanotossaan luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen kuulumista jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Suuri valio-

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp

kunta pitääkin tärkeänä, että valtioneuvosto selvittää jatkoneuvotteluissa oikeusperustan asianmukaisuuden.

(8) Talousvaliokunnan lausuntoon viitaten suuri valiokunta korostaa, että asetusehdotuksen sisältämiä ehdotuksia tulee jatkoneuvotteluissa pyrkiä kehittämään siten, että EU Inc. -yhtiömuodossa toimiminen tosiasiallisesti parantaa yritysten kilpailukykyä sekä sujuvoittaa rajat yli tapahtuvaa toimintaa ja rahoituksen saatavuutta. Esitys ei saa johtaa mahdollisuuteen kiertää velvoitteita rekisteröintimaan perusteella siten, että heikennetään suomalaisten yritysten asemaa.

(9) Suuri valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa neuvotteluissa aktiivisesti Suomen keskeisten tavoitteiden turvaamiseksi ja pitää eduskunnan asianmukaisesti tietoisena asiaa koskevista jatkoneuvotteluista ja asian etenemisestä.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Suuri valiokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 24.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sinuhe Wallinheimo kok
1. varapuheenjohtaja Laura Huhtasaari ps
jäsen Juho Eerola ps
jäsen Elisa Gebhard sd
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Ville Kaunisto kok
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Susanne Päivärinta kok
jäsen Onni Rostila ps
jäsen Sari Tanus kd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Pia Lohikoski vas
varajäsen Jani Mäkelä ps
varajäsen Martin Paasi kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Julia Höyhtyä

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Komission esitys Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehystä (EU Inc.) sisältää merkittäviä riskejä erityisesti työntekijöiden oikeuksien sekä harmaan talouden ja rikollisuuden torjumisen näkökulmasta. Esityksellä saattaa olla kauaskantoisia vaikutuksia jäsenvaltioiden ja ammattiliittojen kykyyn puolustaa työntekijöiden oikeuksia kansallisella tasolla, varmistaa yritysverotuksen riittävä taso sekä ehkäistä ja puuttua yritysten tekemiin talousrikoksiin.

Komissio esittää uuden EU Inc. -yhtiömuodon käyttöönottoa. Kyseessä olisi nimellisesti startup-yritysten tarpeisiin vastaava eurooppalainen yhtiömuoto, jonka kohdalla niin yhtiön perustaminen kuin sen jälkeiset yhtiöoikeudelliset toimet olisivat hallinnollisesti erittäin kevyitä, keskitettyjä ja pitkälle digitalisoituja. Vaikka uuden kevennetyn hallinnollisen taakan yhtiömuodon on tarkoitus vastata startup-yritysten tarpeisiin, se olisi kuitenkin kaikkien käytettävissä — EU Inc.:in voisi perustaa siis esimerkiksi monikansallinen konserni. Esitys myös mahdollistaa yrityksen perustamisen 48 tunnissa digitaalisesti missä tahansa EU-maassa. Yritykseen sovellettaisiin uutta EU:n yhtiöoikeudellista kehystä sekä omavalintaisen rekisteröintimaan sääntöjä todellisen toimintamaan sijaan. Tämä loisi merkittävän riskin työntekijöiden oikeuksille, sekä huomattavia mahdollisuuksia pöytälaatikkofirmoille ja väärinkäytöksille. Vaikka suuri valiokunta huomioi lausunnossaan näitä riskejä jossain määrin, se kuitenkin yhtyy valtioneuvoston kantaan. Ei ole myöskään ilmeistä, miksi yritysten hallinnollista taakkaa tulisi komission esityksen mukaisesti keventää.

Ehdotettuun sääntelyyn liittyy talousrikosriskejä

Ehdotettu yhtiömuoto voi lisätä riskiä siitä, että sitä hyödynnetään väärinkäytöstarkoituksissa erityisesti rajat ylittävissä talousrikoksissa. Uuden EU Inc.:in perustamisella ja rekisteröinnille asetetut aikarajat ovat tiukkoja, ja viranomaisten oikeuksia pyytää verovelvolliselta tietoja on rajoitettu. Riskiä kasvattavat nopea, 48 tuntiin rajattu rekisteröintimenettely, viranomaisten mahdollisuus vaatia yritykseltä tietoja vain kerran sekä sijoittautumisvapaus muuhunkin jäsenmaahan kuin tosiasialliseen toimintamaahan. Nopeutettu ja äärimmäisen helppo rekisteröintimenettely olisi houkutteleva työkalu rikolliselle toiminnalle. Kuten U-kirjeessäkkin todetaankin, tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa riittäviä due diligence -toimia ei ehditä viranomaisten toimesta tekemään tai viranomaiset eivät saa kaikkia tarvitsemiaan tietoja. Riski väärinkäytöksissä hyödynnettävien pöytälaatikkoyhtiöiden perustamiselle ja erilaisille bulvaanijärjestelyille sekä pakote- tai rahanpesurikoksille kasvaisi merkittävästi. Samalla viranomaisten valvontatyö ja yhteydenpito yritykseen voi vaikeutua, kun yhtiön johto ja tosiasiallinen toiminta voivat olla eri jäsenmaassa kuin mihin yhtiö on rekisteröity.

Yhdymme tältä osin valtioneuvoston kantaan, että jäsenvaltioille on jätävä riittävä mahdollisuus edellyttää lisäselvityksiä sekä tarvittaessa lykätä tai keskeyttää rekisteröintimenettely tilanteissa, joissa on painavat syyt epäillä väärinkäytöstä, ja että sääntelyn on mahdollistettava viran-

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp Eriävä mielipide

omaisten tosiasiallista omistusta ja määräysvaltaa koskevien tietojen riittävän luotettavan varmentamisen.

EU Inc. avaa mahdollisuuksia työntekijöiden oikeuksia koskevien säännösten kiertämiseen

Työoikeuden lähtökohta on, että työntekijöihin sovelletaan aina sen maan työlainsäädäntöä, missä he työskentelevät. Tätä keskeistä periaatetta ei ole selkeästi komission esityksessä. Komission esityksen mukaan yritys voitaisiin perustaa digitaalisesti missä tahansa EU:ssa, riippumatta siitä, missä yrityksellä on tosiasiallista toimintaa ja työntekijöitä. Yrityksiin sovellettaisiin uusia yhteisiä EU-laajuisia yhtiöoikeudellisia sääntöjä sekä itse valitun rekisteröintimaan sääntöjä sen sijaan, että sovellettaisiin sen maan sääntöjä, jossa toiminta tapahtuu. Pahimmassa tapauksessa tämä tarkoittaisi sitä, että Suomessa työskentelevään henkilöön ei enää sovellettaisi Suomen työlainsäädäntöä tai työehtosopimuksia, vaan erillisiä, mahdollisesti heikompia EU-tason säädöksiä. Tämä on selkeä uhka suomalaiselle työmarkkinamallille.

Erityisesti artikkelit 4 ja 12 luovat riskejä työntekijöiden oikeuksille. Artikla 4 mukaan asiat, joita asetus ei kata, määrittyvät rekisteröintimaan kansallisen lainsäädännön mukaan. Tämä saattaa avata riskin työntekijöiden oikeuksien kiertämisestä myös laajemmin työoikeuden kysymyksiin. Komission esityksen artikla 12 mukaan EU Inc -yritykseen sovellettavat työntekijöiden osallistumisoikeuksia koskevat säännökset määrittyvät rekisteröintimaan perusteella. Kuten SAK korostaa lausunnossaan, esitys avaisi yrityksille mahdollisuuksia kiertää toimintamaiden työelämänormeja rekisteröitymällä heikomman sääntelyn jäsenmaahan. Artiklaa 12 ei tule hyväksyä nyt esitetyssä muodossa. Vaikka suuri valiokunta painottaa lausunnossaan, ettei asetuksen tule johtaa työntekijöiden oikeuksien kiertämiseen, se kuitenkin yhtyy tästä täsmennyksestä huolimatta valtioneuvoston kantaan. Valtioneuvoston kanta osaltaan on, että se voi tukea työlainsäädäntöön liittyvää 12 artiklaa komission ehdotuksen mukaisesti.

EU Inc.:iltä odotetut hyödyt voivat jäädä saamatta

Komission mukaan asetuksen tavoitteena on helpottaa kasvuyritysten kansainvälistymistä ja rajat ylittävää yritystoimintaa yksinkertaistamalla yrityksen perustamiseen ja hallinnointiin liittyvää sääntelyä. Asetuksen ja sitä koskevan U-kirjeen perusteella hyötyjen realisoitumisesta on kuitenkin vaikea vakuuttua. Myös komission oma arvio EU Inc.:in avulla saavutettavasta kustannushyödyistä on hyvin maltillinen: hallinnollisesta helppoudesta ja esimerkiksi matalammista rekisteröintimaksuista syntyvän säästön arvioidaan yltävän koko EU-alueella vain 328—440 miljoonaan euroon 10 vuoden aikana. Tämä hyöty osaltaan syntyy siitä, että kustannuksia siirtyy yrityksiltä julkisen sektorin kannettavaksi kun viranomaiset joutuvat tuottamaan palveluita alle niiden omakustannushinnan.

Lopuksi todettakoon, että Suomen kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa jo nykyisellään yrityksen perustamisen varsin nopeasti ja maltillisilla kustannuksilla. Prosessit ovat jo valmiiksi pitkälti digitalisoituja, ja osin jopa nyt ehdotettua kevyempiä. Yritysten hallinnollisen taakan keventäminen ei siis tältä osin ole tarpeellista, varsinkaan jos se toteutuisi työntekijöiden oikeuksien, valtion verotulojen tai jopa talousrikollisuuden helpottamisen kustannuksella.

Valiokunnan lausunto SuVL 8/2026 vp
Eriävä mielipide

Komission esitystä ei tule kannattaa ennen kuin edellä kuvatut ongelmat ovat ratkaistu. Ottaen huomioon esitykseen sisältyvät epäkohdat ja riskit, komission ja neuvoston esittämä esityksen kiireellistä käsittelyaikataulua ei tule myöskään hyväksyä. Ehdotusta tulisi korjata niin, että siihen sisällytetään yksiselitteiset ja sitovat suojamekanismit ja tiedonsaantioikeudet, joilla estetään EU inc.-mallin käyttö työ-oikeudellisten velvoitteiden, sosiaaliturvavastuiden tai verojen kiertämiseen. Valtioneuvoston kannassa ei riittävän painokkaasti huomioida näitä vakavia riskejä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että Suomen ei tule hyväksyä komission ehdotusta edellä perusteluosassa ilmenevin perustein.

Helsingissä 24.6.2026

Mai Kivelä vas
Pia Lohikoski vas